

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Närhälsan Gamlestadstorgets vårdcentral
Klinik

Allmänmedicin
Specialitet

2023-05-04
Datum

Gunnar Nilsson och Khaled Rasmy
Inspektörer

SOSFS 2015:8
Föreskrift

Styrkor

- Bra stämning.
- Ansvarstagande, ST-läkare, engagerade handledare och VC.
- Utvecklingsgrupp på VC.
- Brett kompetenspanorama inom läkargruppen.
- Funktionella och välutrustade lokaler.

Svagheter

- ST-läkarnas individuella utbildningsprogram (IUP) höll olika kvalitet och var delvis ofullständigt utformade, beträffande kopplingen till utbildningens delmål.
- ST-läkarnas sidotjänstgöringar blev ofta fördröjda i förhållande till den initiala planeringen, vilket i förlängningen påverkade utbildningssituationen.
- Verksamhetens kommunikationsvägar till och från studierektor behövde snabbas upp.

Förbättringspotential

- Verksamhetens former för ömsesidig kommunikation med studierektor (SR) ses över.
- Rutiner för hur ST-läkarnas individuella utbildningsprogram upprättas, särskilt beträffande hur måluppfyllelse för varje delmål ska bedömas.
- Fler metoder för bedömning av ST-läkarnas kompetens inom olika delmål bör komma till användning, så som Specialist-kollegium eller s.k. 360-graders evaluering.

STRUKTUR

A Verksamheten

Vårdcentralen ligger i nordöstra Göteborg, ett mångkulturellt område som är socioekonomiskt ansträngt. Listade patienter har gjort ett aktivt val att tillhöra Närhälsan Gamlestadstorget vårdcentral och BVC. Enheten har cirka 13 000 aktivt listade patienter, utan särskild geografisk områdestillhörighet. Vårdcentralen är samlokaliserad med BVC, jourcentral, rehabiliteringsverksamhet och barnmorskemottagning. Beträffande särskilt boende för äldre ingår man i samarbete med ett angränsande område. Enheten har även en psykosocial teamverksamhet med sedvanliga resurser: psykiatrisjuksköterska, kurator och två psykologer. På vårdcentralen arbetar sköterskor specialiserade mot astma och kroniskt obstruktiv lungsjukdom samt diabetes, där särskilt diabetespatienter kallas för återbesök från lista. Enheten har även en läkare specialiserad inom internmedicin, som särskild resurs, dock utan en formell handledarroll.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Vid enheten utbildades totalt fem ST-läkare i allmänmedicin, varav tre deltog vid granskningstillfället och två var föräldralediga. Vid granskningstillfället deltog två av enhetens distriktsläkare, tillika ST-läkarnas handledare. Totalt tjänstgjorde dock fem specialister i allmänmedicin samt ytterligare fem legitimerade läkare vid enheten. Enheten var adekvat bemannad och antalet handledare och övrig personal tillräckligt för en tillfredsställande utbildningssituation.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Lokaler och medicinteknisk utrustning höll genomgående en hög standard och uppfyllde väl ställda krav.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Enheten har generella skriftliga dokument beträffande tolkning av målbeskrivningen samt styrande dokument för tjänstgöringens övergripande planering. Jourtjänstgöring ingick i utbildningen, där tjänstgöringen var förlagd till en angränsande enhet (Kungshöjd jourcentral) under kvällar och helger. De arbetsuppgifter som ingår under beredskap ingick i verksamheten under vardagar, dagtid. Särskild beredskapsjour ingick inte i tjänstgöringens upplägg. Till granskningen hade två av fem ST-läkare presenterat sina individuella utbildningsprogram (IUP), varav ett som tidigare var insänt till LIPUS och ett som bedömdes på plats, efter förfrågan. De IUP som låg till grund för bedömningen var av ojämn kvalitet och i vissa avseenden ofullständiga, vilket uppmärksammades. För att specialisttjänstgöringen framgent skall vara av hög och jämn kvalitet bedömde vi därför att åtgärd krävs i form av en framåtsyftande åtgärdsplan, oaktat om enskilda ST-läkares IUP inte behöver uppdateras i sent skede av utbildningstiden, eller post festum. Studierektor (SR) utgjorde en övergripande stödfunktion för enhetens förutsättningar att bedriva specialiseringstjänstgöring. Enheten uppfattades dock vara i behov av stöd och återkoppling från SR vid upprättande av IUP, efter revidering av IUP, samt efter Mitt-i ST evaluering och årsavstämning.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

Formerna för handledning och kompetensbedömning uppfyllde ställda krav. Handledarna deltar i årligen återkommande gemensamma handledardagar. Den sammanhållna formella handledarutbildningen bör dock vid behov uppdateras genom en sammanhållen handledarkurs. Sedvanliga instrument för kompetensbedömning (Mini-CEX, DOPS) används med regelbundenhet. Med fördel kunde detta kompletteras med evaluering i form av Specialistkollegium eller 360-graders bedömning. Med avseende på ofullständigheter i de individuella utbildningsprogram (IUP) som var tillgängliga för granskning, medförde det svårigheter att utvärdera hur handledningen var relaterad till IUP, i vissa fall. Åtgärd krävs därför, analogt med vad som tidigare noterades under punkt D, om tjänstgöringens upplägg.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkarnas teoretiska utbildningsmoment planerades och genomfördes på ett fullt tillfredsställande sätt. Kursutbudet uppfattades i viss mån som begränsande, men uppfyllde totalt sett ställda krav.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Förutsättningarna för att tillgodose adekvat kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsutveckling samt att omsätta teoretiskt kunnande i praktiken var överlag helt tillfredsställande och uppfyllde väl ställda krav. En av ST-läkarna planerade för sin specialistexamen och avsåg att redovisa sitt arbete vid ett kommande nationellt möte av vetenskaplig karaktär. ST-läkarna hade även genomfört och implementerat egna kvalitetsarbeten vid enheten.

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Utbildningsklimatet inom ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens uppfattades som dynamiskt och med flera goda exempel. ST-läkarna hade erfarenhet av att handleda och undervisa studenter under handledning, samt som teamsamordnare i enhetens interna ledningsgrupp.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

Närhälsan

Gamlestadstorget vårdcentral

Handlingsplan SPUR

Närhälsan

Handlingsplan SPUR Gamlestadstorgets vårdcentral

230728

Vilka brister i förskrift som ska åtgärdas	När i tid	Att det finns medel avsatta för detta	Vem/Vilka ansvarar över genomförandet	Hur insatsen ska följas upp
Studierektor hade inte granskat ST-läkarnas ST-planer	230508	Ja	ST-Planerna är godkända av studierektor för ST.	230804
Inga ST-planer reviderade med studierektor, handledare & chef	230508	Ja, Vi kommer utifrån verksamheten avsätta tid 1gång/termin för revidering och uppföljning av delmålen i utbildningsplanen för St-läkare med handledare.Handledningen utgå ifrån delmålen i ST-läkarens utbildningsplan och delmål enligt socialstyrelsens föreskrifter.	Verksamhetschef kommer att ha uppföljning 1gång /termin, där ST-läkare, verksamhetschef, handledare och teamsamordnare träffas.	230804
Viktig information hade inte förmedlats från studierektor till ST-läkarna som var i slutet av sin ST-period.	230508	Ja	Dessa utbildningsplaner ska revideras 2 gånger /år. Detta är ett gemensamt ansvar som handledare och ST-läkare har utifrån rådande bestämmelse samt att studierektorn ska ha granskat dem och godkänt dem vid behov.	230804
Handledarna och ST-läkaren ska systematiskt lägga upp handledningen av delmålen i utbildningsplanen	230508	Ja	ST-läkaren ansvarar för att veckovis lägga in handledningen av delmålen i utbildningsplanen på avsatt studietid	230804
Uppdatering av utbildningsplanerna för ST-läkare	230508	Ja	ST-läkarna har uppdaterat utbildningsplaner enligt kravspecifikation med delmål. Handledarens uppdrag är att lägga upp handledningen utifrån delmålen i utbildningsplanen. Detta har startat från och med 230508.	230804

Göteborg 230810

Olga Högström

Helen Christensson

Karin Hultgren

Vårdcentralchef

Specialist i allmänmedicin

ST-läkare

Gamlestadstorgets vårdcentral

Studierektor ST

Gamlestadstorgets Vårdcentral

